

Становище

**от д-р Илия Стоянов Илиев, доцент в СУ „Св. Климент Охридски“, катедра Етнология,
Исторически факултет**

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата

докторска програма: Социална антропология

Автор: Петя Атанасова Петрова-Ангелова.

Тема: Институции и роми: форми на посредничество (по примера на район „Източен“ в град Пловдив)

Научен ръководител: доц. д-р Меглена Златкова

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-1944 от 16.06.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен(а) за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Институции и роми: форми на посредничество (по примера на район „Източен“ гр. Пловдив) за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма Социална антропология. Автор на дисертационния труд е Петя Атанасова Петрова-Ангелова – докторантка към катедра Етнология в ПУ „Паисий Хилендарски“ научен ръководител доц. д-р Меглена Златкова, ръководител на същата катедра.

Представеният по електронен път предвид епидемията от COVID 19 комплект материали е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’)

- протокол от катедрен съвет, свързан с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- протокол за насрочване на публична защита
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- списък на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания и справка за спазване на минималните национални изисквания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка наукометричните данни;

Докторантката е приложила 3 броя публикации и дисертационен труд.

От документите и публикациите е видно, че г-жа Петя Петрова-Ангелова има траен и задълбочен интерес към темата на нейната дисертация, познава професионалната литература, има пряк достъп до първокласни емпирични данни и умее да ги анализира.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Г-жа Петя Петрова-Ангелова съчетава прекрасно образование, получено в ПУ „Паисий Хилендарски“ по социална медиация и комуникация, както и социална антропология, с емпиричен опит, придобит като дългогодишен служител в отдел „Социална закрила“ в дирекция „Социално подпомагане“ Пловдив. Това съчетание от образование и опит ѝ дават необходимата академична и житейска зрялост, за да анализира както теоретичните, така и практическите аспекти на избраната от нея тема.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Проблемът за посредника между национални или общински институции и местните ромски общности е обект на сериозни изследвания от десетилетия, а идентифицирането или конструирането на подобен посредник е обект на целенасочени политики от векове, като по общото убеждение на изследователи и практики резултатите не винаги са окуражаващи. Конкретно институцията на медиатора е обект на законова регламентация от 2004 г., но както показва убедително авторът, това не винаги се отразява в длъжностните характеристики, нито

в работата на институциите. Изследването се вписва както в сложен и незавършен научен дебат, така и в чисто практически търсения днес.

4. Познание на проблема

Г-жа Петя Петрова-Ангелова познава както теоретичните аспекти, така и емпиричните измерения на изследвания от нея проблем. Най-ценните приноси в дисертацията се дължат именно на това съчетаване между академично познание и дългогодишна практическа работа в държавна институция, занимаваща се със социално подпомагане.

5. Методика на изследването

Докторантката използва класически метод на кейз стъди, заложен още в заглавието на дисертационния труд. Данните са събирани чрез включено наблюдение, индивидуални и групови интервюта и по-общо етнографско изследване, както и анализ на нормативни документи и институционални практики. Авторът отчита етичните ограничения, с които трябва да се съобразява, както и проявява рефлексивност при превключване между двете професионални роли – на социален работник и на изследовател.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията се състои от увод, заключение, четири основни глави и библиография. Първата глава предлага методологическа обосновка на изследването и спецификите на теренната работа, която подразбира постоянно превключване между ролите на изследовател и социален работник, втората разглежда държавната институция социално подпомагане с анализ на нормативни и институционална структура, както и на всекидневни практики, третата се фокусира върху взаимодействието между роми и институции, а последната – на формите на посредничество, с детайлни описание на различни форми на посредничество и конкретни фигури, които го осъществяват. Всяка от главите съдържа както богат емпиричен материал, така и анализ на съществуваща литература, която авторът познава добре и откъде успява да извлече именно това, което е необходимо за изследването.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Три приноса на дисертацията намират за особено интересни. Първият е умението на г-жа Петя Петрова-Ангелова да подходи рефлексивно както към ролята си на социален работник, така и към тази на изследовател, като постоянно си дава сметка за ограниченията и на двете роли, както и на затрудненията, свързани с превключването между тях. Вторият е свързан с

анализа на институцията социално подпомагане и индивидуалните роли на служителите там, като не се сещам за друг пример в българската научна литература за толкова внимателен, дисциплиниран и методологически ерудиран самоанализ на държавен служител, работещ с роми.

Третата е детайлното, с прекрасно познаване на данните, представяне на множество фигури на посредници, които съществуват успоредно и постоянно взаимодействат – от социалния работник, през куриера или викача на работа в държавната институция, през НПО или копирни центрове, до местни лидери, уважавани хора или просто по-добре образовани членове в семейни, родствени или съседски мрежи.

Тези приноси позволяват дисертацията да бъде използвана както при обучение на студенти за теренна работа с акцент върху рефлексивност и академична етика, така и за планиране на бъдещи социални политики и институции за тяхното прилагане.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Приложени са три публикации. И трите са свързани с проблематиката на дисертационния труд, публикувани са в академични издания, съдържат собствен емпиричен материал и показват добро познаване на съвременната професионална литература и аналитични умения.

9. Лично участие на докторантката

Дисертационният труд е изцяло дело на г-жа Петя Петрова-Ангелова, основава се на събран от нея емпиричен материал, защитена от нея методология, изводите също са нейни.

10. Автореферат

Авторефератът коректно отразява съдържанието на дисертацията, нейните цели, задачи и използваните методи и отговаря на известните ми нормативни изисквания и правилници.

11. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки. При по-нататъшна работа по темата, г-жа Петрова-Ангелова би могла да обърне повече внимание на евангелските църкви сред ромите в

Столипиново, за които споменава мимоходом. Книгата на Магдалена Славкова „Циганите евангелисти в България“ би могла да бъде добре отправна точка в това отношение. В по-далечна перспектива подобно изследване би могло да доведе и до по-тясно взаимодействие между българските държавни или общински институции и онези евангелски църкви, които се ползват с авторитет сред ромите.

Възможен е и по-нататъшен анализ относно въздействието на конкретни социални мерки върху ромите в България. Например посоченият от г-жа Петрова-Ангелова „идеален случай“ (идеален в смисъл на получаване на максимална социална помощ) на самотна майка, която според автора често бива дефинирана така заради несклучен формално граждански брак, може да има трайно въздействие върху брачността сред нуждаещите се от социално подпомагане.

12. Лични впечатления

Не съм имал лични контакти с г-жа Петя Петрова-Ангелова. Много приятно впечатление ми направи стилът на нейното изложение – едновременно ясен и разбираем, рефлексивен и академично дисциплиниран.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд и предоставените документи отговарят на изискванията на закона и известните ми правилници. Въз основа на безспорните приноси, залегнали в дисертационния труд, както и демонстрираните от г-жа Петя Петрова-Ангелова умения да се ориентира в съвременната професионална литература, да извлича оттам данни, подходи и научни инструменти, необходими конкретно за нейното изследване, да събира и обобщава внушително количество емпирични данни, спазвайки най-високи стандарти на професионална етика и без да губи критична дистанция от своята позиция на изследовател и социален работник, без колебание препоръчвам на почитаемото жури да ѝ присъди образователната и научна степен „доктор“.

01.09.2020 . 2020. г.

С уважение:

Доц. д-р Илия Илиев

(ак. дл. н. ст. име фамилия)